

PAULO COELHO

ALEF

ROMAN

BOTIMET TOENA

LIBRA NGA PAULO COELHO, PREJ SHTËPISË BOTUESE TOENA

- Alkimisti
- Mali i pestë
- Veronika vendos të vdesë
- Djalli dhe zonjusha Prym
- Pelegrini i Kompostelës
- Manuali i luftëtarit të dritës
- Njëmbëdhjetë minuta
- Zahiri
- Shtriga e Portobelos
- Buzë lumit Piedra u ula dhe qava
- Fitimtari është i vetëm
- Brida
- Alef
- Shkelja e kurorës
- Dorëshkrimi i gjetur në Akra
- Spiunia
- Hipi
- Shigjetari
- Maktub

PAULO COELHO

ALEF

roman

ribotim

Përktheu nga spanjishtja
Edlira Hoxholli

BOTIMET TOENA

Titulli në original: O Aleph

*Ky libër u botua sipas marrëveshjes me
Sant Jordi Asociados Agencia Literaria S.L.U., Barcelona, Spain.
www.santjordi-asociados.com*

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.

Botuese: Irena Toçi

Redaktori: Bashkim Shehu
Korrektore letrare: Majlinda Bami
Përkujdesja grafike: Gea Qëndro
Kopertina: Mirjana Madhi

ISBN 9789928960719

© Paulo Coelho, 1998
<http://paulocoelhoblog.com>
© në shqip BOTIMET TOENA

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Nuk lejohet shumëfishimi me asnjë lloj mjeti apo forme, as me fotokopje, pa lejen me shkrim të mbajtësit të copyright-it.

BOTIMET TOENA
Rr. "M. Gjollësja", nr. 71, Tiranë 1023
ose K. Postare 1420
Tel.: +355 67 70 70 884
botimet.toena@gmail.com
toena.porosionline@gmail.com
<https://toena.al>

*O Marie, e ngjizur pa mëkat,
lutu për ne që vijmë te Ti.
Amin!*

Një burrë nga një familje fisnikësh
shkoi në një vend të largët
që të kurorëzohej mbret dhe të kthehej sërish.

Luka, 19, 12

Për J., që më mban në lëvizje.

Për S. J., që vazhdon të më mbrojë.

Për Hilalin, për faljen që dha në kishën e Novosibirskut.

“Diametri i *Alef*it mund të ishte dy ose tre centimetra, por hapësira kozmike ishte në të, me tërë madhësinë e saj.

Çdo send... ishte një mori e pafundme sendesh, ngase unë e shihja nga të gjitha pikat e gjithësisë.”

Jorge Luis Borges, *Alef*

“Unë s’mund të shoh dhe ti i di të gjitha. Po edhe kështu, jeta ime nuk shkon dëm, sepse e di që do takohemi sërishmi në ndonjë përjetësi hyjnore.”

Oscar Wilde

MBRET I MBRETËRISË SIME

Jo!

Një ritual tjetër? Një ndjellje tjetër e forcave të padukshme për t'u shfaqur në botën e dukshme? E ç'ka të bëjë kjo me botën ku jetojmë sot? Të rinjtë mbarojnë universitetin dhe nuk gjejnë punë. Të moshuarit dalin në pension pa asnjë grosh në xhep. Të rriturit nuk kanë kohë për të ëndërruar; që nga teta e mëngjesit deri në pesë të pasdites luftojnë për të mbajtur familjen, për të paguar shkollën e fëmijëve, duke u përballur me atë që njihet prej të gjithëve me emrin “realitet i vështirë”.

Bota asnjëherë nuk ka qenë kaq e ndarë sa tani: luftëra fetare, gjenocide, mungesë respekti për planetin, krizë ekonomike, depresion, varfëri. Të gjithë kërkojnë rezultate të menjëhershme për të zgjidhur të paktën disa nga problemet e botës, apo të jetës së tyre private. Po gjërat duken gjithnjë e më të errëta dora-dorës që i afrohem i ardhmes.

Po unë, ç'bëj kështu, duke u përpjekur të ec përpara në një traditë spirituale, rrënjët e së cilës gjenden në një

të kaluar të largët, përtej të gjithave sfidave të çastit të tanishëm?

* * *

Bashkë me J-në, të cilin e quaj mësuesin tim, ndonëse filloj të kem dyshimet e mia në lidhje me këtë, ecim drejt lisit të shenjtë, që ndodhet aty qysh prej më shumë se pesëqind vjetësh, duke vështruar mospërfillës agonitë e njerëzimit; shqetësimi i tij i vetëm është që t'i lëshojë gjethet përdhe në dimër për t'i rikuperuar në pranverë.

Nuk pranoj të shkruaj mbi lidhjen që kam me J-në, udhërrëfyesin tim në Traditë. Kam dhjetëra ditarë të mbushur me shënime të bisedave tona, të cilët asnjëherë nuk i rilexoj. Qysh kur e njoha, në Amsterdam, më 1982, mësova dhe çmësova njëqind herë të jetoja. Kur J. më tregon diçka të re, mendoj se ndoshta ky do të jetë hapi përfundimtar për të arritur në majën e malit, nota që përligj krejt simfoninë, fjala që ngërthen librin. Po kaloj një periudhë euforie, që pak nga pak po zhduket. Disa gjëra mbeten përngaherë, po pjesa më e madhe e ushtrimeve, e praktikave, e mësimave, zhduken në një vrimë të zezë. Ose, të paktën, kështu duket.

* * *

Toka është e lagur, ma merr mendja se atletet e mia, të lara me kujdes dy ditë më parë, do të mbushen përsëri me baltë me të bërë edhe disa hapa, sado i kujdesshëm të jem. Kërkimi im i urtësisë, i paqes së shpirtit dhe i ndërgjegjes së realiteteve të dukshme dhe të padukshme

është kthyer në një rutinë që nuk jep më rezultat. Kur isha njëzet e dy vjeç, fillova t'i kushtohem të mësuarit të magjisë. Përshkova rrugë të shumta, eca buzë greminës vite me radhë, kam rrëshqitur dhe jam rrëzuar, kam hequr dorë dhe kam rifilluar. Mendoja se, kur të isha pesëdhjetë e nëntë vjeç, do të isha pranë Parajsës dhe qetësisë absolute që besoja se shihja në buzëqeshjet e murgjve budistë.

Përkundrazi, duket se jam më larg se kurrë. Nuk kam paqe, herë pas here hyj në konflikte të mëdha me veten time, që mund të zgjasin me muaj. Dhe momentet kur zhytem në një realitet magjik zgjasin vetëm disa sekonda. Aq sa për të ditur që kjo bota tjetër ekziston, dhe mjaftueshëm për të më lënë të zhgënjyer ngase nuk jam i aftë për t'i thithur të gjitha ato që mësoj.

Arrijmë.

Kur të mbarojë rituali, do të flas seriozisht me të. Të dy vëmë duart mbi trungun e lisit të shenjtë.

* * *

J. thotë një lutje sufi:

- O Zot, kur i kushtoj vëmendje zërave të kafshëve, zhurmave të pemëve, shushurimës së ujit, cicërimës së zogjve, uturimës së erës, apo gjëmimit të një bubullime, gjej në to një dëshmi të harmonisë Tënde; ndiej që Ti je pushteti i epërm, gjithëdija, urtësia e epërme, drejtësia e epërme.

O Zot, të njoh në provat që po kaloj. Lejo, o Zot, që kënaqësia jote të jetë kënaqësia ime. Që unë të jem gëzimi Yt, ai gëzim që ndien prindi për fëmijën. Dhe që unë të kujtohem për Ty me qetësi dhe vendosmëri, madje edhe kur është e vështirë që të them Të dua.

Zakonisht, në këtë çast, unë dukej se ndieja - gjatë një fraksioni sekonde, por kjo më mjaftonte - Praninë Unike që lëviz Diellin dhe Tokën dhe i mban yjet në vendin e tyre. Por sot, nuk dua të flas me universin; më mjafton që njeriu pranë meje të më japë ato përgjigje që më duhen.

* * *

Ai heq duart nga trangu i lisit, dhe unë bëj të njëjtën gjë. Më buzëqesh dhe i buzëqesh. Nisemi, në heshtje dhe pa u ngutur, për në shtëpinë time, ulemi në ballkon dhe pimë një kafe, ende pa folur.

Vështroj pemën gjigande në mes të kopshtit, me një shirit përreth trungut, i vënë aty pas një ëndrre. Jam në fshatin Shën Martin, në Pirenejtë francezë, në një shtëpi të cilën jam penduar që e kam blerë; arriti të më robëronte, duke kërkuar praninë time sa herë që është e mundshme, sepse ka nevojë për dikë që të kujdeset për të në mënyrë që të mbajë gjallë energjinë e saj.

- Nuk arrij të evoluoj më, - them, duke rënë përherë në grackën e të qenit i pari që flet. - Mendoj se kam arritur në kufirin e skajshëm.

- Sa interesante. Unë gjithmonë jam përpjekur të zbulojë kufijtë e mi dhe ende nuk kam mundur të arrij deri atje. Po universi im nuk bashkëpunon shumë, vazhdon të rritet dhe nuk më ndihmon që ta njoh tërësisht, - më provokon J.

Po tregohet ironik. Megjithatë unë vazhdoj.

- Për çfarë ke ardhur sot, këtu? Të përpiqesh të më bindësh se e kam gabim, si përherë. Thuaj çfarë të duash, por ta dish se fjalët nuk do të ndryshojnë asgjë. Nuk jam mirë.

- Pikërisht për këtë kam ardhur sot, këtu. E parandjeva çfarë po ndodhte, prej kohësh. Po gjithmonë ka një moment të saktë për të vepruar, - pohon J., duke marrë një dardhë nga tryeza dhe duke e sjellë nëpër duar. - Po të kishim folur më parë, ende nuk do të ishe pjekur. Po të kishim folur më vonë, do të ishe kalbur tashmë. - I jep një të kafshuar frutës, duke e kënaqur me shijen e saj. - E përsosur. Është çasti i duhur.

- Kam shumë dyshime. Dhe më të këqijat janë dyshimet e mia të besimit, - ngulmoj.

- Shkëlqyeshëm. Është dyshimi ai që e shtyn njeriun përpara.

Si gjithmonë, përgjigje të goditura dhe figura të goditura, por sot nuk vlejnë.

- Do të them çfarë ndien, - vazhdon J., - se të gjitha ato që ke mësuar nuk kanë hedhur rrënjë, se je në gjendje të kridhesh në universin magjik, por jo të rrih i zhytur në të. Se mundet që kjo të mos jetë veçse një fantazi e madhe e krijuar nga qenia njerëzore për të larguar frikën nga vdekja.

Pyetjet e mia janë më të thella: janë dyshime mbi besimin. Kam një siguri të vetme: ekziston një univers paralel, spiritual, që ndërhyt në botën ku jetojmë. Përveç kësaj, gjithçka tjetër - librat e shenjtë, zbulesat, udhëzuesit, manualët, ceremonitë - të gjitha këto më duken absurde. Dhe, çka është më keq, pa efekte të qëndrueshme.

- Do të të tregoj çfarë ndjeva unë, - vazhdon J. - Kur isha i ri, më magjepsnin të gjitha gjërat që mund të më ofronte jeta dhe mendoja se isha i aftë për t'i arritur të gjitha. Kur u martova, m'u desh të zgjidhja një rrugë të

vetme, sepse duhej të mbaja gruan që dua dhe fëmijët. Në moshën dyzet e pesë vjeç, i shndërruar tashmë në një drejtues shumë të suksesshëm, pashë se fëmijët ishin rritur dhe ikën nga shtëpia dhe mendova se, që nga ai çast, gjithçka do të ishte një përsëritje e asaj që kisha përjetuar. Aty filloi kërkimi im spiritual. Jam njeri i disiplinuar dhe iu kushtova kësaj me të gjitha forcat e mia. Kalova periudha entuziazmi dhe mosbesimi, deri sa arrita në fazën që ti po jeton sot.

- J., me gjithë përpjekjet që kam bërë, nuk mund të them: “Jam më pranë Zotit dhe vetes sime”, - them, disi i acaruar.

- Kjo ndodh sepse, ashtu si të gjithë njerëzit e planetit, mendova se koha do të të mësonte t’i afroheshe Zotit. Po koha nuk të mëson; vetëm të krijon një ndjesi lodhjeje, plakjeje.

Lisi tani dukej sikur po më vështronte. Duhet të kishte më shumë se katër shekuj dhe gjithçka që kishte mësuar ishte mbetja në të njëjtin vend.

- Pse shkuam t’i bënim një ritual këtij lisi? E si na ndihmon kjo për t’u bërë qenie njerëzore më të mira?

- Sepse njerëzit nuk bëjnë më rituale te lisat. Dhe, duke vepruar në një mënyrë që mund të duket absurde, kjo prek diçka të thellë në shpirtin tënd, në pjesën e tij më të vjetër, më të afërt me zanafillën e gjithçkaje.

Është e vërtetë. Pyeta për atë që e dija dhe mora përgjigjen që prisja. Duhet të përfitoj më mirë nga çdo çast pranë tij.

- Është koha për të ikur prej këtej, - thotë J. papritur.

Vështroj orën. I shpjegoj se aeroporti është pranë, se mund të vazhdojmë të bisedojmë edhe pak.

- Nuk e kam fjalën aty. Kur i kalova këto që po jeton ti tani, e gjeta përgjigjen te diçka që kish ndodhur para se të lindja unë. Pikërisht këtë po të sugjeroj të bësh.

Rimishërim? Gjithmonë më kishte bindur të mos i vizitoja jetët e mia të kaluara.

- Tashmë kam shkuar në të kaluarën. Mësova vetë, para se të të njihja. Kemi folur për këtë; pashë dy rimishërime: një shkrimtar francez në shekullin e nëntëmbëdhjetë dhe një...

- Po, e di.

- Kam bërë gabime që nuk mund t'i ndreq tani. Dhe më the që mos ta bëja më, sepse vetëm do arrija të ndihesha edhe më fajtor. Të udhëtosh në jetët e kaluara është njëlloj si të hapësh një vrimë në dysHEME dhe të lejosh që zjarri i katit të poshtëm të ndezë të tashmen.

J. ua hedh atë që ka mbetur nga dardha zogjve të kopshtit dhe më vështron, i acaruar:

- Mos thuaj marrëzira, të lutem. Mos më bëj të mendoj se s'ke mësuar asgjë në këto njëzet e katër vjet që kemi kaluar bashkë.

Po. E di për çfarë po flet. Në magji - dhe në jetë - ekziston vetëm çasti aktual, TANI. Koha nuk matet si llogaritja e largësisë mes dy pikave. "Koha" nuk kalon. Qenia njerëzore e ka shumë të vështirë të përqendrohet në të tashmen; gjithmonë mendon për atë që ka bërë, si mund ta kishte bërë më mirë, në pasojat e veprimeve të veta, pse nuk u soll si duhej të ishte sjellë. Ose shqetësohet për të ardhmen, çfarë do të bëjë nesër, çfarë vendimesh duhet të marrë, çfarë rreziku e pret, si të shmangë atë që nuk do dhe si të arrijë atë që gjithmonë ka ëndërruar.

J. i kthehet bisedës.

- Kështu pra, tani dhe këtu, fillon të pyesësh veten: a ka vërtet diçka që nuk shkon? Po. Por në këtë çast kupton gjithashtu se mund ta ndryshosh të ardhmen tënde duke sjellë të kaluarën në të tashmen. E kaluara dhe e ardhmja ekzistojnë në kujtesën tonë. Por momenti i tanishëm është përtej kohës: është përjetësia. Hindutë përdorin fjalën “karma”, në mungesë të diçkaje më të mirë. Por koncepti është i shpjeguar keq: nuk janë veprimet e tua në jetën e mëparshme ato që do të ndikojnë mbi të tashmen. Janë veprimet e së tashmes ato që do të çlirojnë të kaluarën dhe, logjikisht, do të ndryshojnë të ardhmen.

- Domethënë...

Bën një pauzë, gjithherë e më i acaruar ngase nuk po arrij të kuptoj atë çka po përpiqet të më shpjegojë.

- Nuk ka kuptim të rrisht këtu duke përdorur fjalë që nuk duan të thonë asgjë. Provo! Është koha që *ti* të dalësh prej këtij. Të rifitosh mbretërinë tënde, të zvetënuar tani nga rutina. Mjaft më me përsëritjen e të njëjtin mësim, kjo nuk do të të mësojë asgjë të re.

- Nuk është çështje rutine. Unë jam fatkeq.

- Kjo quhet rutinë. Mendon se ajo ekziston ngaqë je fatkeq. Njerëz të tjerë jetojnë në funksion të problemeve të tyre dhe e kalojnë jetën duke folur detyrimisht për to: probleme me fëmijët, me burrin, në shkollë, në punë, me miqtë. Nuk ndalen e të mendojnë: jam këtu. Jam pasojë e gjithçkaje që ka ndodhur dhe e asaj që do të ndodhë, por jam këtu. Në qoftë se kam bërë diçka të gabuar, mund ta ndreq, ose të paktën të kërkoj falje. Në qoftë se kam bërë diçka të drejtë, kjo më bën të jem më i lumtur dhe më i lidhur me të tanishmen.

J. merr frymë thellë para se të përfundojë.

- Tashmë nuk je këtu. Është koha të ikësh për t'u kthyer përsëri në të tashmen.

* * *

Pikërisht kësaj po i trembesha. Kishte ca kohë që më linte të kuptoja se kishte ardhur çasti që t'i kushtohesha së tretës rrugë të shenjtë. Megjithatë, jeta ime kishte ndryshuar shumë që nga viti i largët 1986, kur pelegrinazhi në Santiago de Kompostela më bëri të përballesha me fatin tim, ose me “projektin e Zotit”. Tre vjet më vonë, bëra Rrugën e Romës, në krahinën ku ishim tani; një proces i dhimbshëm, i lodhshëm, që më detyroi të kaloja shtatëdhjetë ditë duke bërë në mëngjes të gjitha absurditetet që kisha parë në ëndërr natën e mëparshme (mbaj mend që ndenja katër orë në një stacion autobusi, pa ndodhur asgjë e rëndësishme).

Qysh atëherë, i bindesha me disiplinë gjithçkaje që ma kërkonte puna. Në fund të fundit, ishte zgjedhja ime dhe bekimi im. Pra, u vura të udhëtoja si i çmendur. Mësimet e mëdha që kam nxjerrë janë pikërisht ato që i mësova në udhëtime.

Thënë më saktë, përherë kam udhëtuar si i çmendur, qysh në rini. Por kohët e fundit kisha ndjesinë se po jetoja në aeroporte e hotele dhe se ndjenja e aventurës po ia linte vendin një mërzitje të thellë. Kur ankohesha ngase nuk mund të rrija shumë në një vend, njerëzit çuditeshin: “Por të udhëtosh është shumë mirë! Sikur të kisha para për të udhëtuar edhe unë kështu!”.

Të udhëtosh nuk është çështje parash asnjëherë, por guximi. E kam kaluar një pjesë të madhe të jetës duke

udhëtuar nëpër botë si ndonjë hipí. E sa para kisha unë atëherë? Hiç. Mezi më dilyn për biletën, e megjithatë mendoj se kanë qenë nga vitet më të mira të rinisë sime: duke ngrënë keq, duke fjetur në stacione trenash, duke mos qenë në gjendje të komunikojë për faj të gjuhës, i detyruar të isha i varur nga të tjerë, qoftë dhe për të gjetur një strehë sa për të kaluar natën.

Pas shumë kohësh duke udhëtuar, duke dëgjuar një gjuhë që nuk e kupton, duke përdorur një monedhë, vlerën e së cilës ti nuk e di, duke ecur në rrugë që s'i ke shkelur kurrë, zbulon se Uni yt i vjetër, me të gjitha ato që ka mësuar, është absolutisht i kotë përballë këtyre sfidave të reja, dhe fillon të kuptosh që, i propozur thellë në pavetëdijen tënde, është njëri që është shumë më interesant, më aventurier, më i hapur ndaj botës dhe përvojave të reja.

Por vjen një ditë kur thua: “Mjaft!”.

- Mjaft! Për mua të udhëtuarit është kthyer në një rutinë monotone.

- Jo, nuk mjafton. Asnjëherë nuk do të mjaftojë, - këmbëngul J. - Jeta jonë është një udhëtim i vazhdueshëm, që nga lindja deri në vdekje. Peizazhi ndryshon, njerëzit ndryshojnë, nevojat transformohen, po treni ecën përpara. Jeta është treni, jo stacioni. Dhe ajo që ke bërë nuk është udhëtim, po ndërrim vendesh, që është diçka krejt tjetër.

Mohoj me kokë.

- Nuk vlen për asgjë. Nëse duhet të ndreq një gabim që kam bërë në jetën tjetër, dhe jam thellësisht i ndërgjegjshëm për këtë, mund ta bëjë këtë. Në atë birucë, vetëm i bindesha urdhrave të dikujt që dukej se i njihje